

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 251 (10236)

1976 чылдың октябрь 24, воскресенье

1976 чылда
түзүлгөттөгүс

Өрттө
2 кеп.

Совет профэвилелдери! Социалист чарышты база күш-ажылды коммунистг ёзу-биле көөрү дээш шимчээшкинни бүдүрүлгенин ажыктыын болгаш ажылдын шынарын бүгү хемчег-биле бедидеринче угландырынар! Бүдүрүлгени эргелеп башкарарынче ажылчы чоннарны калбаа-биле хандыкшыдынар!

(Октябрьның 59 чыл оюнга СЭКП ТК-ның Ныйгырыгыларыннан)

Чуртка аян-чорук

МАРН ТК-ның Бирга секретары, МАР-ның Улустун Улут Хуралының Президиумунун Даргазы Ю. Пелевбалга баштап Моол Арат Республиканың иш-халак делегациясы октябрьның 23-те Азия-Атлантап Новосибирскке чорун-кан.

(СЭТА).

Түннелдерни үндүрүп тура

Оңу беш чылдың баштайгы чылдың чедикшининг доозар дээш массалыг социалистг чарыш районунуң чер бүрүтүнде калбарган. Оңу күш-ажылчы коллективтерге организаатарыңа экижилип, дээштин бедидеринче улашкан хемчеглерни ап чорутканының түннелдери бо чылдың тос айларында болгаш үшкү кварталда районун ажал-ишчилери чамдык эки түннелдергэ болган.

Район курунне чылда мал ажылчының продуктуларын саздар хүлээлгезин: өтти 103,8 хуу, дүктү 111,3 хуу кылдыр күүсеткен. Инитиниң малыны баш санын өстүрүрүн чыл планын: мыйыстың боа малдын 100,2 хуу, хойуну — 101,2 хуу, өшкүнү — 102,3 хуу, чылгынын — 102,9 хуу күүсеткен.

Районда 44 малчы төрүр чүс башка онааштыр 85-тен 104 баш чедир чаш малды менди ап, доруктурган.

Колхозтарда «Мөгөн-Бүрен» колхоз мыйыстың боа малдын, оң иштинде төрүр инектерин, хойун, өшкүнү, чылгынын баш санын өстүрүрүн чыл планын чедикшининг күүсеткен. Колхозта зоотехника ажилы экижилип, малдың продуктуларын бедидеринче кичтөөгө күштелип турар. Бо ажал-агыл мал ажылчының продуктуларын курунне саздарын чыл планын — өтти — 101,1 хуу, дүктү — 111,9 хуу күүсеткен.

Чоокта чаз СЭКП райкомунун бюрөзүн болгаш райкускомун каттышкан хураалында колхозтарны, байжук бригадаларны, бүдүрүлгелерин аразында социалистг чарышын үшкү кварталда түннелди үндүрүп.

Колхозтар аразында чарыш-ка «Мөгөн-Бүрен» колхоз бүгү көргүзүлгө талазы-биле тилекчи болуп, бирги черин алган. Бо колхозка СЭКП райкомунун болгаш райкускомун колхозтар аразында ишчилер Кызыл тутун тымыс-кан.

Хойжу бригадалар аразында чарыш-ка «Малчы» колхозта Каргыда № 1 хойжу бригадалык (бригадир Х. Салчак) эки түннелди болган. Бригада мал ажыл-ишчилери төрүр чүс хойдан-на 95 хураганны камгалап ап, малды сизен беттээр планын ажык күүсеткен. Бригадага партия райкомунун болгаш райкускомун ишчилер Кызыл тутун тымыс-кан.

Бо бүгү чедикшинер-биле чергелештир инитилерде чогуур айтырлар районда ам-даа хой. Ылангы малды сазу-хораз чорутуу ам-даа өвөө-жөөн турарын, кышка үткүштү мал сазаларынын септелген, малды чегерер, сугатар херекселдерин, суг өстүрү машиналарын четтелеп, бүрүн беден тургузары чергелештир ажалдарын оожум чорутууларын райком бюрөзүн болгаш райкускомун каттышкан хураалында демделген.

Д. КУУЛАР.
Мөңгүн-Тайга район.

ГТО — күш-дамыр кижизидилгезиниң үндөзини

Бистин республиканың спорт комитети, спорт инитилелдери болгаш коллективтерде спорт организацталары ГТО-нуң нормаларын дужаарынче ажылчы чон калбаа-биле кирзин база чаа комплекстин хөрөк демдээниң эликчилери хей болзун дээш бо чылын элээн ажылдарын чоруткан. ГТО-нуң хей хевирлерин дужаарынч маргылдааларын каш удаа эрттирген. ГТО-нуң нормаларын дужаарынча бо чылын республикадан 26 муң ажык кижикиршикен, оларынч он сес муң хирези нормаларын долузу-биле дужааган.

«ССРЭ-ниң күш-ажыл болгаш оран камгалалына белең бол (ГТО)» деп Бүгү-эвилелдин чаа күш-культура комплекзин непередир дугайында СЭКП Төп Комитетиниң болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң 1972 чылдың январьда хүлээп алган доктаалын амдыралга боттандыра дээш чоруткан ажылдын түннели ындыг болган.

ГТО-нуң чаа комплекзин—совет күш-дамыр кижизидилгезиниң системанын программалыг болгаш нормалыг үндөзүн болур, коммунистг инитилелдин бүгү талазы-биле сайзырангай, идекпейли тургузукчуларын белеткээринге ол улуг рольду ойнаар деп доктаалда айткан.

Комплекстин нормаларын дужаар талазы-биле ажылды кайла-ла доктаамал, айткан сорулганы күүседиринче угландырган болдур, ында спорт массалыг болуп, ажыл чедикшининг чоруп турарын практика көргүскен. Бистин республикада ындыг коллективтер база бар. Оларга Кызылда «Хүндүлелдин Демдээ» орденин геология-ишчилер экспедициясы, Тываның электри четкилери, автоорук техникуму, № 14 школа, «Торгалык» совхоз болгаш өскелер-даа хамааржыр. Бо коллективтерин ууртукчулары болгаш хей-инити организацталары күш-дамыр кижизидилгезиниң программалыг үндөзүн—чаа комплекстин нормаларын дужаары ажыл-ишчилерин кыдын быжыглаар, дыштанылганын экижилер, күш-ажылдын бүдүрүлгүн бедидер дээрин эки билип турарлар.

Чаа комплексти непередир дугайында партия болгаш чазактын доктаалын хүлээп алганын бээр дөрт чыл ашкан. Бистин республикада бо чугула документини күүседир турарында четтестер ам-даа бар. Бо чылдың езегинде ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң чанында күш-культура болгаш спорт комитетиниң коллегия хураалына Бүгү-эвилелдин күш-культура комплекзинин ажылын экижилер талазы-биле хемчеглер дугайында айтырыгы чугаалашкан. Орта чедикшинин демделгээш, чедир кылдырмай турар ажылдарын экижилеринче кол кичтөөгөин угландырган. Чаа комплексти четтес боттандырып турарларын аразында Тыва АССР-ниң спорт комитети база бар.

Республиканың дыка хей коллективтеринде ГТО-нуң нормаларын дужаар чугула херекти ам-даа чедир үнелеп көрбөй турарында бо ажыл шуудан чорувайн турар. Кызылда үлөтүр бүдүрүлгелер, тудуг, транспорт организацталары, өөредилге черлери хей. Оларынч хей нуруузуңа чаа комплексти непередир турары багай. «Тыва тудуг» трестин тудуг организацталары, республиканың автотранспорт бүдүрүлгелери, туйбу, алгы заводтары, дээди болгаш ортумак өөредилге черлери болгаш өскелер-даа анаа хамааржыр. Ол ышкаш республиканың чамдык районнарында, Ак-Довуракта, Хову-Аксында ГТО-нуң нормаларын дужаар ажылды четтес организацтап турар.

«ССРЭ-ниң күш-ажыл болгаш оран камгалалына белең бол (ГТО)» деп Бүгү-эвилелдин чаа күш-культура комплекзин непередир дугайында СЭКП Төп Комитетиниң болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң доктаалында ажылчы чонун күш-дамыр кижизидилгезин экижилер талазы-биле министрлериниң, ведомстволарын, эргелдерин, профэвилел, комсомол болгаш өске-даа хей-инити организацталарының харысгалгазын улам бедидерин айткан болгай. Ындыг турбуж ол айтканын четтес күүсеттинип турар.

«Спартак», «Урожай», «Трудовые резервы», «Динамо» спорт инитилелдери боттарына хамаарышкан коллективтериниң ортузунга күш-культура комплекзин непередир ажылды сула чорудуп, келген, ГТО-нуң нормаларын дужаар кижилер-биле баш бурунгаар белеткеп чорутпайн турар, ону организацтаар хемчеглерин албан. Ол ышкаш ГТО-нуң хей хевирлерин маргылдааларын шынары куду. «Урожай» эки тура спорт инитилели чоокта чаа республика масштабтыг маргылдаа эрттирген. Анаа чеди районун командалары келбээн, маргылдаага киришкен 60 кижиниң эвээш кезин ГТО нормазын дужааган. Чамдык районнарда бо ажылдың кошкак чоруп турарын ол көргүскен.

Амгы үеде ГТО-нуң хаакка маңнаарынын нормазын дужаарына ажылчы чонун калбаа-биле кийриштер ажылды чорудары чугула.

Күш-культураның чаа комплекзиниң нормаларын дужаары түр үенин ажылы эвес, доктаамал сагыш салыр айтырыг. Ычангаш спорт организацталары ону экижилер хемчеглерин алыр хүлээлгелиг. Чер-черде партия, совет органнары оларга деткиме, дузаны көргүзөр уjurлуг.

УЛУГ ОКТЯБРЬГА УТКУШТУР Күш-ажылчы ээлчегде

Оңу беш чылдың баштайгы чылдың планын ооналдаларын хуусаа бетинде күүседир дээш чарыш Туранның амдырал хандырылга комбинатын ажал-ишчилериниң ортузунда калбарган. Ылангы үшкү кварталда ажалы социалистг хүлээлгелерин чүгел күүседир эвес, а ажык күүседир деп сорулганы коллектив кижизидилгезин хүлээлгес, кызымал ажылдаан. Комбинат-тың ажыл-ишчилериниң күженишкенин ажылчыны түннел өөрүтүп болган: үшкү кварталда чонга ачы-дуза бедидериниң планын 103,4, күш-ажылдың бүдүрүлгүн 105,4 хуу күүсеткен, чонга ачы-дуза бедидериниң талазы-биле

— Ук диплом бистин комбинаттың ажыл-ишчилериниң төлөтпг ажалы үнелешкан, бистин кол-лективти моон сонгаар-даа улам эки ажылдарын дагаш, хүлээлгелерин турар. Комбинат-тын ажыл-ишчилери өрткен кварталдарда-ла чедикшининг ажылдаан.

Ам коллективтин мурнуңа кол соруга бола, чедикшининг өөрүтүлгөс, ажыл-ың темпини улам шыккан чылды, чыл планын хуусаа бетинде күүседир болур—деп, комбинаттың партия организацталарының секретары Н. А. Беспаков чугаалап турар.

Ажыл-ыңиже кызыкмак, чонго маңгалдыг мурнакчылар бо бүдүрүлгедэ хей.

Оларынч чамдым-биле тапшырталалар. М. Петеримоев—чайгы план-ды даараар бригадалык бригадир. Тоску беш чылда эки ажылды дээш бо — бригада РСФСР-ниң Чонунуң амдырал-хандырылга министрствозун үнелеш-биле шапталган. А. Мария Селиверстова бо комбинатка 1952 чылдан эгелеп ажылдаан, бүдүрүлгениң мурнакчыларын бирээ, 9 айларын бүдүрүлгө планын ол 132 хуу күүсеткен.

Быжыкчы К. Пичакова-ны ажылды онза мактанчыг. Ол — Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Хүндүлел бижик-биле шапталган, коммунистг күш-ажыл-дың болгаш тоску беш чыл-

дың шаптыгы. Тос айлар-ның бүдүрүлгө планын 102 хуу күүсеткен.

Аржаан суурда чагылаар хүлээп алыкчыам Е. Садачёва өрткен чылдын Россия Федерациясының ол мергелал талазы-биле консукутуунуң тилекчин болган.

Октябрьның социалистг Улут революциясының 59 чыл-ында күш-ажылчы чедикшининг ужуражым, чонун хандырышын куулурамын улам бедидер дээш комбинат-тың коллективни күш-ажылчы ээлчегде хаара туттунган.

М. КАЛЧАН.

БОТ-ОРУЛГА-ЧАРЫЛГАЖЕ ШИЛЧЭЭН

Социалистг Күш-ажылдың Маадары Калдар-оол Хөртөкович Дамзыртың комплексти бригадалык Постоянның суурда ажал аал ишти чурта-ла бажында ажылдап турар. Ол чурталга бажының 1977 чылдың февраль 23-те, Совет Армияның хүүнү таарыштыр, ажылдап киирер — бригадалык кол сорулганы. Алдынангы күсүк хүүнү чылдың-да, ажал-даа кон-чуг. 42 дугаар тудуг эргелеш-тин кол ишчилери Полина Васильева Дмитриевич-биле дугурушканымыс буугаар ажал-шагы төлөткөс, ол бригадала чедер бедидер. «Мында Социалистг Күш-ажылдың Маадары К. Х. Дамзыртың бригадалык ажылдап турар» деп өстөр-лөп, Алдын Сылдыс медалды түрүп каап самбара ырактан-ла көстүп тур. Калдар-оол Хөртөковичке оут бар эвес, пылап-ла, ол-бо зөө-лөр аразында чүтүргөн, оңу-мону айткан — дугуру-ле турду.

Ийн кыт чедир бедид берген бажык кырында өөрүткө Калдар-оол Хөртөкович өрткү көргүзүш: «Шак четкен, хурадалары-биле чыгылар» деп кыйгалып.

Бригада кижизидилгезиниң шаптыкын ажал чыгышкан келген, доктаалды ооруттулар. Бригадамы бот-оруга-та-рылгаже ишчилер дугайында айтырыгы чугаалап дөш. Көрдүгөн айтырыгы таймал-барал диктанткан соонда сапалар эгелеш.

— Бот-оруга-тарылг аже кийриштин укур-дузанын саздар мурнуңа-лаа база чугаалап турган мен. Бо дугайында хоочунларын сапалын дыңдаа чү? — деп, Полина Васильева санадыды. Ха-мыкты мурый хоочун дашчы Күжүтөт Алдын-оол сөс алган.

— Бот-оруга-тарылг аже ишчилериниң өйү келген. Кы-зылда ийн бригадалар бот-оруга-тарылгаже ишчилер болгай. Бистин бригадалык бот-оруга-тарылгаже ишчи-

дерин бүрүнү-биле деткип тур мен. Ам кол-ла чүве бир дем-биле ажылдаары, кампа-лаа чурумун шыгыны сагымы, тудуг материалдары-биле оксаал чок хандыраарын чедир алгыры, күш-ажылдың са-гылга-чурумун улам экижил-дерин болур. Бистин аравыста ажылга чалга, ишчилер чам-дык кижилер бар. Оларынч талазында моон сонгаар ажал-шагы уур таарыла-лар туруп келсе, шыгыны ай-тыра апсар — деп, чугаа-зын ол доозу. — Ленин болган Күш-ажылдың Кызыл Тук ор-дендериниң эликчилер, су-ратыг тудугу Ооржак Ком-буй-оол сөс алган, бригада ийн кол зөөлөлгө (дагы-лар болгаш бызаңчыларын) чарылган, ол зөөлөлгө со-стояни эде көрүп, ону уур-тукчуларынга эки дугурула-дыг ажылчыларын быжык-лаарынын чугулазын чуга-лаан.

Бригадамын хоочун, дур-жугалыг амдычыларын Лу-дун Сыдаа, Мөңгө-Назын

Дмитров боттарының сава-ларынга күш-ажылдың сагыл-га-чурумун быжыглаар, чыл-даган чок ажыл шагы уур чорутканын болдурбазында доктаалган.

Адыктың соолунда Калдар-оол Хөртөкович турган ко-лод. — Казахстаның партия-ажыл-агыл ажалында ху-раалыга СЭКП ТК-ның Чыгыш-но секретары ош Д. И. Брен-невтиң чугулазы бисти күш-ажылга улам сорук кийрин турар-дыр. Оңу беш чыл-дың баштайгы чыгында улеттирген, көдөз ажыл-агылга чедип адыктын чедикшининг кийиниң сеп-кили чоругаар-дыр.

Бригадамы бот-оруга-та-рылгаже ишчилер турарын эргелештир көрүп болбас. Бот-оруга-тарылгаже бед өстөр-лөп ону укур-утказын бил-гир-дыр. Алды аал ишти чурттар бо бажында Совет Армияның 59 чыл оюнда дужаары-биле шыгыны грифти-ти тудуг эргелештир парто-му баддалан болгай. Ол со-

циалистг хүлээлгелерин күү-седир дээш бедид темп-биле ажылдарын бистен негетти-вер. Бот-оруга-тарылгаже ишчилер турарыны харыс-галын улагаттыр, бедид темп, эки шынар дээш хүлээлгелерин турар-дыр — диде.

Дашчылар зөөлөзүнүң удуртуктузунга хоочун даш-чы Ооржак Комбуй-оолду бы-жыглаан, бызаңчыларынча мурнакчы амдычын Виктор Усольдову кылдыр бригада кижизидилгезин сапалдаан. Ол-да хураалга участоктуң мас-теринге Ооржак Баче-оолду бригада кижизидилгезин даш-чы алгашкан. Бригадага чаа ажылчыны хүлээп алгыры, азы үлөүлөрүн чугула бригада кижизидилгезиниң ишчилер-лээр деп олар доктаалган.

Улут Октябрьның байра-дын төлөтпг уткур дээш бригада ам бо хүннере пла-мичы ёзу-биле ажылдап ту-рар.

Д. ОДАН-ООН.
Ак-Довурак хоорай.

ЧАРЫШТЫ ТҮҢНЭЭН

Өвүр биле Мөңгүн-Тайга районнар боттарының аразында социалистг чарыштыг. Чоокта чаз өвүр районун тө-лөөлери Мөңгүн-Тайга райо-на аалда чедер берген, ийн районун аразында социали-стг чарыштын, тос айларда түннелди үндүрүп.

Мал ажылчының продукту-ларын бүдүрү болгаш күр-неге сазар, малдың баш са-нын өстүрер, мал чегин бе-леткээр талазы-биле мөңгүн-

тайжылар өвүржүлери аш-кан деп түннелди анаа кыл-ган.

Өвүрүн райкуском дарга-зы А. Б. Семис-оол, СЭКП-нин Мөңгүн-Тайга райкомунун бирги секретары О. Н. С. Шагдыр-оол олар чүве чуга-лаан, чарыштын моон сонга-лаа уламчыларын, дугуру-га сазуушканынын чоруда-рын ооналап айтканын.

Н. МААДЫ.

КАЗАХ ССР. Кокчетавтың «Транссельхозтехника» деп транспорт бүдүрүлгө черинде беш алышкылар (турукта со-лагай талазында ол талазынче) Артур, Карл, Владимир, Анатолий болгаш Александр Винтерлер бир бригадала пла-мичы ажылдап келгенер. Владимир Винтерге баштапкан ол бригада тараа өстөрүтүпүн талазы-биле бедиген соци-алистг хүлээлгезин хуусаа бетинде дооскан. Ажал алыш-кы эгелешкен бээр 28 муң тонна таразын сөөргөн. Бри-гадалың чылаачылары ам-даа 7 муң тоннадан эвээш эвес таразын өстөрүтүп дөш хүлээлгес.

С. МАГЗУМОВТУҢ фотосу. (СЭТА-ның фотохрониказы).

КҮШ-АЖЫЛЧЫ ТИЛЕЛГЕЛЕРНИҢ РАПОРТУ

1976 чылдың тос айларында ССРЭ-ниң үлетпүрүнүн Күрүне планын күүсеткениниң дугайында

1976 чылдың тос айларында ССРЭ-ниң үлетпүрүнүн Күрү-не планын күүсеткениниң түннелдерин үндүргөн. Үлетпүрүнүң ажалдыкчылары Совет Эвилелиниң Коммунистг партиясы-ның XXV съездининг иштинилерин амдыралга боттал-дырбашкан база ону беш чылдың баштайгы чылдын планын хуусаа бетинде күүседир дээш социалистг чарышты калбарышпаан, бүдүрүлгени чаа чедикшинерин чедип алган деп, ССРЭ-ниң ТЭ-ниң динналында тугаалап турар.

Продукция сайгарарынын хемчөөлүгүн, күш-ажылдың бү-дүрүлгүн бедидерин болгаш кылгыларын чугула хевирлериниң хей нуруузуңа бүдүрү талазы-биле тос айларын планын күүсеткен. Планда ажык 4,5 миллиард ажык рубль-дин продукцияны сайгарган. Өрткен чылдың бо үзенинге денгээр үлетпүр бүдүрүлгезиниң өтүлгөсүн чыл планы 4,3 хуу турар уаурлук турда 4,8 хуу болган. Күш-ажылдың бүдүрүлгүзү 3,3 хууга өскөн. Орулга алгырынын болгаш үлетпүр продукциянын бот-үзенин чигилериниң планын күүсеткенин.

Тос айларда продукция сайгарарынын планын бүгү инит-гэвилел болгаш эвилел-республика үлетпүр министрство-лары болгаш бүгү эвилелденкен республикалар ажык күүсет-кен.

Продукциянын чугула хевирлерин бүдүрери чуртка ийн-

тиз-биле мындыг ажалыг болган. 1976 чылдың тос айла-рында: 808 миллиард киловатт-шак электри энергияны, 286 миллиард тонна нефтини (газ конденсаты-биле кады), 336 миллиард кубометр газы, 532 миллион тонна хөмүр-дашты, 2,7 миллиард рубльдин приборларын, автоматизация чексе-керекелдерин болгаш оларга артык кезектерин, 1505 муң автомобильдерин, оң иштинде 529 муң чүк машиналарын, 419 муң тракторларын, 2870 миллион рубльдин көдө ажыл-агыл машиналарын, оң иштинде 1202 миллион рубльдин мал ажылчы болгаш мал бедидеринге хергелээр ма-шиналарын бүдүргөн.

Чонун хергелээр барааннарын бүдүргени бола: 14,4 мил-лиард рубльдин даарышылга кылгыларын, 42,9 миллион ке-лек шактарын, 5,3 миллион кезек телевизорларын, 215 мил-лион рубльдин шилден болгаш хрусталдан кылган сөөртүг сазаларын кылган.

Интити үлетпүр талазы-биле план күүселдизиниң эки түн-нелдери-биле чергелештир өрткен үенин дугузуңа чамдык министрстволар, каттыжышкынаар болгаш бүдүрүлгелер минералдыг чедикчилдигелер, күтүр электроты, электро-шмичедикчилер, дарган-пресс машиналарын, чүк агоннарын, дилген ылаш, цемент, сазынарын чамдык хевирлерин, нестер, даштыннан кедер трикотаж, консервалар, ажал-ша-жал, сазалар, соодуктулар болгаш продукциянын өске-даа

хевирлерин бүдүрер талазы-биле планын күүсеткен. Коопе-рация талазы-биле материалдарын болгаш кылгыларын бээр чамдык таарылгаларда керөө хүлээлгелерин ажалдыг тургап боттандырын тургай база элээр. Чамдык катты-жышкынаар болгаш бүдүрүлгелер продукция сайгарар, күш-ажылдың бүдүрүлгүн бедидер болган чылда талазы-биле планын күүсеткен болгаш кылгыларын чогуур асортти-ментинге эки шынарыг бүдүрерин хандыраан.

Бүдүрүлгени техниктиг чегелээр болгаш сайзырангай-жылар үлетпүрү уламчылаан. Бүдүрүлгө чорудуушканын комплекстиг механизастарын болгаш автоматчыларын боттандырган, алзон сайзырангай технологтуг чорудууш-кунарын ишгедип алган.

Электри энергиям бүдүрери-биле олар чүүлү чарыгда-ры электри станцияларына кымырлан, каа экидилер эг-регатарынын бүдүрүлгүзү бөзөн, үлетпүрүн цемент бо-лгаш өске-даа адыраарынын дериг-херекселдеринин ажалла-ны экижөө.

Бүдүрүлгө болгаш өрткен-бүдүрүлгө каттыжышкынаарын база бүдүрүлгелери амгы үенин техниктиг негелдизинге дү-жү турар чаа хевирин ийн муң ажык кылгыларын ийн-гедип алган болгаш бүдүрүп эгелеш. 30 муң ажык кылгы-ларга күрүтенин шынар хемдэн тымыс-кан.

(СЭТА).

Тываның комсомол шаңналының лауреады

АКТАН ЭГЕЛЭЭН ЫР

Дүлгөзүңгү ылар Актын улуу бурун шагдан бээр далуу чорай Чалгыс Актын уруулары Чалгырчыңгыр тегек улуу. Чалгыс кезип алпарызын, Базып алгаш олу, акый. Ол эрес, шоваа, ошчок олурулар бар-бар, төрөң хеминин уңууга сыныпшаа, өскө черлерге тарады ужурун тургулаан. Чаа шагын суу-биле оларын утка-шынары, уран-чечени база чаартып, сай джы ышкыш хоогаттынып келген.

Ады-сураа үнгөн Акка түртүнгөн, оон улуунун аразына өскөн чогаалчы Салим Сүрүн-оолдун баштайгы «Колхозчу мен», «Дуна, сенче эне баштай», «Удеге» сүт-сүт джон ышкыш чоң тараан ыларыннын сырын-хоону үстүндө киргенгине олурулардан үн ап эгелээни эскерип берге эвес боор. Сөөдүндө көстүп келтирелен «Ынакшыл-дыр», «Озаалаш хем», «Лейтенанттын даалгазы», «Авазынга дагырак» деп улуз хемчээлдиг чогаалдарын чоңаа чогуу, оларнын авторунун хөйге билдинип апарганын база-ла моон-биле тайылбырлаада черде чакырып болбас. Чүге дээрге оон-биле сөөн чалгыс болза, калдыг-даа ажыл-херекти, ба-за ол ышкыш калдыг-даа чо-

гаалдың оруу ажык, түнелди чаагай болур.

Чогаалчы Салим Сүрүн-оолдун бүгү чогаалдарынын кол мадырлары аныктар болуп турар дээрин хамыктын мур-нунда демдегээр херек. Ху-ралбай биле Сегитмаа («Оза-лааш хем»), Базыр-оол, Ока-оол болган Ката («Лейтенан-тын даалгазы»), Чараш-оол («Авазынга дагырак»), Хей-мерек («Ынакшыл-дыр») бол-гаш өскөлер-даа.

Моон-биле чергелештир Салим Сүрүн-оолдун чогаалдары-нын кол-кору-биле каксы-даа бол танымчыл көрөэл.

«Озаалаш хем» деп тоожуда автор чээрби чылдарын эгизинде Барыш-Хемчик районун бир ырак сумузунда болуп турар болушкуннарнын ном-чукчуларга көргүзөр. Инда ак гвардейкилерин артыңчыла-ры-биле арттарыни демиселин чуртаан. Чогаалдың кол ма-дырлары Хуралбай биле Сегит-маа тинилген чүгө джизини-биле демиселге чедип алыр эвес, харын эрги феодалдыг ёзу-турум-биле хурешке база чедип алыр. Сегитмаанын оору-хевир тыва литература-да чаа чери ээлеп турар. Чү-ге дээрге оон мурунда, боо-чепекти холга туткыш, дар-лакчыларга ууур демиселин

турар херөөжөн кижини барык көрбөз бис.

Бо одурууларын автору «Лейтенанттын даалгазы» деп тоожуну параллага үн-дүрениге киржи, чогаалчыга ажыктык сумелерин кадыл турган болган оон дугайында чыгыш сактылышкынары ам-даа утпаан. Тоожуда көргүс-түнгөн болушкуннар Ала-чурттуу Жауг дайымын ка-дыг-дошкун чылдарында бо-луп эртип турар. Инчан Тыва аныг дугунаан куруве турган болгай, ыңчалаа-даа ол берге үеде артат Тывага чурттал турган совет хамаатылар-биле бир баг болуп алгаш, тийлелге дөшт туурунга чедир туруш-канын. Тоожунун мадырлары школа директору Ока-оол, дайынчы революстун шерияни дайынчы Базыр-оол, школа ажылдакчы Ката дайын соо-луунда келген айымдык ла-йызынын сойлап, ону тузуп алырынга хөй-ини оогиназынга дуулажырлар. Чо-гаалчы шак бо кол сюжеттиг шутума даянып алгаш, ол берге үеде тыва эрттарынч патриотчу ажыл-херектерин уран-чечени-биле чуруп кө-гүскөн.

Салим Сүрүн-оолдун чогаал-дарында аныг үенин теманы кол чери ээлеп турар. Ол чер-ле ыңдыг болур ужурул-даа.

Чүге дээрге депшигелиг ки-жи төрөлгөтөн чүгө бурунгаар чоруп оор. А чогаалчыларын кол сорулгазы база ол болуш-куну анаа-ла чуруп көргүзе-ри эвес, харын анаа бүдүрүкчү күштерин туружундан дөрт кижири болур. Моон-биле капсыраштыр чогаалчынын төөгү теманын утпай турары база таварылга эвес. Амгы болгаш келир үенин салгаал-ры болушун чоңунун төөгүзүн эки билген турар ужурул. Бо талазы-биле үстүндө ажааны-мыс чогаалдар тандымгалыг болгаш кижизидилгелиг ужу-рукталыг болуп турар.

Калдыг-даа үеде аразында ышкыш келир үе база амгы үе-де эртен үеде тургустунгай, ол ышкыш келир үе база амгы үе-де төртүтүр. Салим Сүрүн-оолдун чогаалдары-биле та-нышкан, оон үедеги диалектиг харылааларын чу-гулап көрүп турарын эске-рип каап болур.

Бо-ла сорулга-биле С. Сү-рүн-оол, үстүндө демдегелени-вис ышкыш, амгы үенин тема-зынче, чаа кижини кижизиде-ринин айтырларыныче улуз кичээлгенин салып турары кө-кү.

Чижек кылдыр чогаалчы-нын «Авазынга дагырак» деп тоожунун ап-көредил. Инда

амгы салгаалды төдөлөкчеле-ринин (Чараш-оол биле Чече-ныстын) бистин нитилелгис-те ий-чангыс шаарлаңчак ки-жилер-биле мораль талазы-биле иштеп чөк демиселин тоожуп чурат.

Чогаалчынын бижээн номна-ры чоңаа хүн бүрү суражып бар чыдар. Оон база бир хер-ежи болза бүгү-өвилел ном-чукчузунче орутун эгелеп ту-рары болур.

Бо чылын Салим Сүрүн-оол-дун «Чайлакта» деп бичини уруугага бижитинген тоожу-зу Москваның «Детская ли-тература» деп ном үндүр че-ринге парлаттынган. 1977 чылда чогаалчынын «Ынак-шыл-дыр», «Озаалаш хем» деп тоожулары-биле бүгү-өвилел номчукчузун тынжар аржыг болур. Найысылалга номун парладыр, бүгү-өвилел номчу-кузун-биле чутта кылдыр чорук дээрге чогаалчы кижиге чүгө улуз алдыр эвес, харын бе-дик харылаалга болур ужурул. Оон-биле кады ол дээрге оон чогаалдарын бижканынч тоодаргай демдег-дир.

Салим Сүрүн-оолдун чогаал-дарын Тыванын комсомолуну шаңналында депшигени-биле холбаштыр чогаалчынын хөй-ини ажыл-чорудулазында бир чүдүү демдегелен кагаз ар-

тык эвес. Ол Тыва АССР-ниң Чогаалчылар өвилелиниң баш-таар черинин харысалгалыг секретары, чечен чогаал кон-султантызы албан-хүдөөлге-лерден аныда, «Тыванын аны-ктары» солунун редакция-зында «Дамырак» деп литера-турлук каттыжылкынын ам-алзон каш чыл улай удуртуп келген. Анык күштерин иле-редип тывар, оларга чөгүр ду-заны көргүзөр талазы-биле бо кончут чүгө ажал болуп ту-рар.

СЭКП Топ Комитеди «Чога-алчы аныктар-биле ажыл дугайында» чутула доктаалы хүлээп алган. Манай тама-рыштыр «Дамырак» дур-жулгазын негтередип, чога-алдык аныктарга дуза көр-гүзөр, хоочун чогаалчыларын аразында дагыныкчылар шим-чешкини калбартыр талазы-биле ажылды улам хайныш-кынныг чорудары негетинип турар.

Салим Сүрүн-оолдун Тыва-нын комсомол шаңналының лауреады болганы черле чөптү болгаш Актан эгелээн ыр ам-даа уругу-чулар дээринег ном-чукчулар чигинмей турарлар.

Н. КУДАЖЫ, чогаалчы.

М. Б. Кен-оол улус өөрлүгелеринин шугумунга 20 ажыл чыл амыдап келген. Ол ам Улуг-Хем районунуң Булуң-Терон ортуман школанын 1 «б» класста башкылап турар. Мон-гуш Балчировичинин класканын өөрлүгө хуузу бедик, өө-реникчилеринин сагыла-чуруму эми.

ЧУРУНТА: М. Б. Кен-оол 1 «б» класста ичээл эрттирп тур О. ДОММУТУН фотозу.

МЕРГЕЛДЕЙГЕ ЧАГААЛАРДАН

ЧООККА ШООТТУГ

Хаалгада кара шооча Наман шолупт дээр болду... Эрги-Барлык суурнуң аны-ктары мычарлар ыражы бээр-дир ийин. «Хат чок болза, хаа бакы кайын шимчээр» джөн ышкыш, херек өйдө Куйлтура бажынының хаа-газынга кара шооча астын-май турган болза, ыңдыг ырын аныктар кайын тып ыражы бээр деп. Оон дирек-тору Б. Сааа методистик бол-гаш бажының хүдөөлгенин күүсөдип турар. Инчан-май канчар, ийи кижиниң «чүгү» аар-ла болганы ол боор, ол сөөгү үеде бурун-гаар чүткүвөстөп, — буруй бээр алпарган. Куйлтура бажыны кара шоочага кадар-тын кааш, кара ажыт чиде бээр чан ап бар чыдар.

Куйлтураның ол озаа ыңла-лаа ажиттынга-лаа, чүгө чатылгы кижиле олуруп шы-лаар. Озаага системанынч насау үрелген. Оун тып алы-

ры бертерден. Кыштын соогу ону манзар боор бе?! Хура-л-суглаа, лекция, беседа чар-лаарга чоң чымыбайн баргы-лаар, 5—6 кижиле келсе кээр. Ол уластар догдуркайын ту-руп-туруп, соогунга шыдаш-пайн чангылай бээр.

Чамдык боттут чижектерин көргүзүп көрейин. Бо чылдың сентябрда комсомол хураанын чарлаан. Анаа комсомолчу-аныктарынн сөөк бүдүрү-генине кижилегенин дугай-нын чутаалажыр турган. Анаа чечке чымыбайн, каш-ла кижиле келген. Инчанга хурап бол-баан.

Октябрь 1-де суурнуң аныктык чоңунун хуралы чарлаттынган. Анаа корум-чу-рум дугайын чутаалажыр — хүннүн айтырымы эки. Эден чүве боор, анаа база-ла уурук-суруктап каш-ла кижиле кел-ген. Ол хурап база болбаан. Бо чорук бир чеме чуртакты чоң ортузунга ийи-политик-

тиг ажылдың кошкан база херечилеп турар.

Бакка бак уаажыл-ла ту-рар ийин. Кыно механиг Шер-гайеи база адеп. Сурагалаар-га сураа чок боор. Арага-би-ле өнүктөжип чоруп бээр. Чижээ, сентябрь 20-ден 27-ге чедир кинолар чарлаттынган турган. А херек кырында ме-ханик-даа көзүлбөз, Куйлту-ра бажыны шоочалыг. Чымы-ганнар ол кезеңдерде анаа хүдүржип туруп-туруп хөөн чок чангылаан. Ол ам-даа үр-гүлчүл берилээр-дир. Сөөгү үеде чуртакты чоң аразы-нда ол Куйлтура бажыныга хамаарыштыр «Эрги-Бар-лык кедээ Совет ээ көрүп көргөн болза» деп хоюдаан хөөнүн илередип турар апар-ган. Куйлтура одааның ажы-лы сөзгө, улустун «ыракка ыыттыг, чокка шоттуту» үн-нери чидер боор. А оон баш-ла...

Х. ЭРЕС-ООЛ, Барыш-Хемчик район.

ХАЯ КӨРНҮ БЕРГЕНЗИГ

Кызыл-Мажалыкта чуралга мастерскаланын чаны-биле эртип чыгып. Танымчыл бир чурукчу херим иштинде бок-сак аразында бир-ле чүве дилгизинип, келгенгизин ыш-каш оожуу бажы тур. «Бо чуну чидирипкен кижиле боор» деп болаш чокшугай бердим. Дорумналган демир-тес, кыш-лаш аразында карактарын адырбайн-дыр, артында-ла хе-ре көрүпкен, мени-даа эскер-бейн-дир.

— Мында чүвү чидирип-тин, чинчи дилеп тур сен бе? — деп, оюн-баштак-биле айтырдым.

Каттырыпкан, арын-шы-райы, бүргөзүн дээр дег кы-нып келген:

— Эрги-каксы-даа болза, далаак чуга демир дилеп тур мен ийин — диди.

Анаа ол бир организация черинин адресин бижирп дөш кызып дилеп турар болду. Ин-

дыг «олча» хаймышкынары чүгө чангыс ол чурукчуга таварышпайн турар. Чугаала-жы-чугаалажы кээрчеге, ын-да, Кызыл-Мажалыкта, чуга-га мастерскаланынч ажилы-нда шаптык кадыл турар чүдө-дөр бар болду.

Аңчы кижиле тайгаже боо чок үнүптер болза, ак-мен тып шыдаас-ла болгай. А ол ышкыш чурукчуга бийир, бу-дук, саазын, пөс азы өске-даа материалдар чок боор болза, чурук чуруттунмас. Ол мас-терскалда чурукчулар шак ын-дыг чедипмес байдалда.

Мастерскаланың иштинче — тар өрөөлө кире берген, пат кайган каар силер. Иш-бүс аразында чугаа-соот дынча-дыр. Кижилер, туман аразын-да дег, шал-бул кестүр. Ола-тарга, аш оон-моон бурут-кайын турар ойбак-дежик «чөнүк» пекча тар өрөөл ор-

тузунда, көжээ даш дег, ту-рар. А чатыг суугаар кылган чаралдар, чуруктар ол тар өрөөлгө кезек тургаш-ла ыш-ка, хирге өкүп ышкыныпкан «чөнүк» каар.

— Таарымчалыг оран-сава, материал болгаш чурукчуна херек херекселдер-биле бурун халырып-ла бээр чүве болза, бистер, чурукчулар, черле ча-жам дивес бис — деп, бот-ты-мынгыр чурукчу Чыдым Ор-нугу чутаалаар.

Инда ыңдыг байдал рай-куускомун, культура кида-зынч (эргедиктин А. Конгар) ажылдакчыларының кулаанга дынналып, караанга көстүп турар.

Иңчээ-даа мынар амга чедир сагыш салбастаным эд-деп чүве. Билбөөчөнен, хая көрнү бергензиг.

С. ТАВАА-САМБУ.

ААЗААННАР

Улуг-Хем районда «Улуг-даа» совхозтун Арыг-Бажы суурда корум-чурум кошкак тургустунганын демдегеле-дим. Арыг-Бажы сүт-ба-раан фермазында кижиле-диге ажылы суураанынч ферма коллективинде арага-лаар, ажыл шагы үзөр, хөй-ининин чурумун хажырар чоруктар бо-ла турар.

Чижээ, ферма эргелекчин В. Доспан-оол боду арагалар, ажилынга харысаалга чок болганында ында ажыл су-ларгаан.

Кызыл-булун дераттингезин, саалдын түнелин үндүргөн көргүзүп сабырамы чок, лек-ция, беседа номчуттунгай келген. Көсүк агитация чок.

Инекти чогуур шагында сагбас, харын-даа чамдык

саанчылар арагаалар алгаш, инекти уругларына сагдырар дивеспе.

Арагаалажынынч хараан, оон амдырал-чуртталгага ба-гай салдарынын эки билер болгай бис. Анаа хамаарыштыр каш чижектен көргүзүлгө. Ше-рер абыланында чоокта чаа хаалажип келген В. Дугаржаа арагалаар, төрөң иезинин сөс-доман дикналас, төлөп чок чоруп көргүзүп турар. Фе-рмада саалчы Өзбей биле инек каларчыны Каадыр-оол Бюрбө-лер 3 уругларын, боттары үрүлчүчү арагалаар, кожаанында чурттал турар кижилеринч джы үрөп, шаптыктап турар.

База бир чижек. Арыг-Ба-жы суурунун чуртагынын, 6 уругунун иези Д. Ховалты

үрүлчү арагалааш, уруглары-нын кижизидилгенине мыры-най сагыш салбастан.

Үстүндө ады кирген эштер-ни интинин корум-чурумун быжыгалаар талазы-биле ко-миссияга көргөп. Олар моон солгаар арагалаарын сокса-дып, эки ажилда, уруглары-нын кижизидилгенине сагыш салырын аазанын.

Арагаалажыныга, корум-чу-рум үрөшкенине улар ажыл-ды шынгыраалып, суурда улуучу дружица, эш-хуузууну сууду болгаш өске-даа хөй-ини-ти организацияларын Арыг-Ба-жы суурун үзгөргөп корум-чурумун суур кылдыр тургу-зуп даш чогуур хемчегилер алырынга Мергелдей чигинмес боор.

Т. ОНДАР.

ЧУРУНТА: Казах ССР-ниң найысылалы Алма-Ата хоорайда Маадыр 28 панфиловчу-лар аттыг партия Алар тураскаалы. Бо кайгамчык көрүш-шиччилгиле тураскаалдык авторлары скульпторлар В. Андриченко биле А. Артемьев, архитекторлар Т. Басенко, Р. Сейдалиев, В. Ими болгаш З. Цой олар болган.

В. САДЧИНОВ биле Ф. САЛЬНИКОВТУН фотозу. (СЭТА-ның фотохроникасы).

Суд залындан

УУЛГЕДИН ХАРЫЛААР АПААР

Анык организмын арага-биле хорланп, арын-чурун аргында каапкан, хөй-ини-тинин корум-чурум үрөп, 15 хонок хоруталтырган, оон калдыг-даа чүгөсүлүдүрбөн. Дорук Ооржак доктаамал ажалдаас ийи-чангыс кижилер ам-даа бар.

Иңилгиларына чижээnte 17 харлыг Дорук Дарган-ооло-вич Ооржак биле Эбей-оол Успанович Ооржактын хама-арыштыр болур.

Эбей Ооржак «Шекер» со-хоотун хоноу бригадына та-раа частырын ажалдан тур-

гаш, техникага камбалга чо-гун көргүзүп, арагалаш, хөй-ининин корум-чурум үрөп, 15 хонок хоруталтырган, оон калдыг-даа чүгөсүлүдүрбөн. Дорук Ооржак доктаамал ажалды чок. Ажылгы ажыл кылбайн келген.

Д. Ооржак, Э. Ооржак олар 1976 чылдын май 8-те Ба-рыш-Хемчик районунуң Шекер сумузунун Биче-Тей суурга жертир арагалаш а-лаш, школага кезжө эрттирген уудска шаптыктап, бижектер тууду алгаш өөреникчилер көргүдүп турганнар. Ол ке-

жээ Д. Ооржак биле Э. Ооржак өөреникчи Виктор Сова, Ва-лери Кужет оларынч ка-дымга хоралыг кемдөөшкүн чедирин, хулаан херекти үлгөткөшөр.

Барыш-Хемчик районунуң удуз суду РСФСР-ниң көзөм-лө хоойлузуун 206 чүтүлгүн 3 кезең-биле Дорук Ооржак-тын 5 чылда, Эбей-оол Оор-жактын 4 чылда хосталганын казып шыткен.

Б. БОРИСОВ.

Телевидение

ОКТЕБРЬ 24-ТЕ МОСКВАДАН	
8.10 — «Ужуралдар фильме-ринин экраны». «Тут-турбастарың чаа ужу-ралдары». Уран-чечен фильми.	21.45 — «Поззия». Р. Бороду-лин.
9.30 — «Театр дугайында чечен чугаалары. Дамчи-дыганы Н. А. Абалкан эрттирер.	22.00 — «Ыры-76».
10.45 — «Спортлото» тиражы.	22.30 — «Уе». Информастыг программа.
11.00 — «Ооздар, бурунгаар».	23.00 — 23.45 — Футболга СССР-ниң чемпионнады. «Тор-педо» — «Шахтер». 2-ги тайм. В. И. Ленин аттыг Топ стадионун Спорт ордузундан дам-чыдыла.
12.00 — «Совет Эваскыне ба-раан бооп тур мен!».	
ОКТЕБРЬ 25-ТЕ КЫЗЫЛДАН	
13.00 — «Музыкалыг кино». Э. Веллеа эрттирер.	17.00 — «Аалын роза». Фильм-ши.
13.50 — «Делегет палораалы». 14.20 — Т. Докшпер ойнаар.	18.10 — «Казахстаның мал ажыл-агыйы». Доку-менталдыг фильм.
14.40 — «Чечен чогаалдарынч экран чыдылаа чы». «Дон Кихото». Уран-чечен фильми.	19.05 — Телемдедээр.
17.25 — «Рой Кларк кантри шоуунун» (AKSH) кон-церти.	19.20 — «Чогаалдарың өө-рүткүзү». Документал-дыг фильм.
17.00 — «Көдөңнөй ажыл-ижи». 18.30 — Документалдыг теле-фильмдер программасы: 1. «Кыя адаанда бир фут». 2. «Разлин».	19.30 — «Улусчу чогаалдаг фестивал чоруп тур». Дамчыдыла.
19.00 — «Кино аян-чоруктары-ның клуун». Ю. А. Се-новит эрттирер.	20.10 — «Ужудушкун шолуде — кижиле». Телефильм.
20.00 — Мелалар.	21.05 — Телемдедээр.
20.15 — 20.25 — «Чалсар.	21.15 — «Чарлаалар.
20.25 — «Ужуралдар фильме-ринин экраны».	21.20 — 22.55 — «Кара маагер». «Нерегенин Эпиктор кызып турар» деп чидкен урал-чечен те-лефильм.

Кызылдың педагогика институтунуң физика-математика факультетинге кирерин күзүн 10-класстың өөреникчилерин-ге болгаш ортумак эртемниг ажылды турар аныктарга бот-өөрлүгелергиз бестекел курстары математика кафедре-зынга ноябрь 10-да акыттынар. Курстарга өөренири халас.

Чурттал турар черинче адресин маалым айтыкыш, биз-дериникилерин дараадаа адресче чорудар: 667000, Кы-зыл хоорай, Ленин кудумчузу, 34. Педпсихтуттун мате-матика кафедрасы.

«Советснэбтың» республикамын тыва каттыномышкынын 1976 чылдын ноябрь 1-ден 15-ке чедир саажаалга чорудар. Барышларын мачан сатпас. Соңуугалдыг организациялар-га көстөрилер барышларын сатып алырын дыңнатты.

1974 чылдың апрель 18-те Кызыл КАН-ининч Чорбаа Лоп-санович Кузнецкий адмита тывмыскан XII сериялыг, 880222 дугаарлыг чалаагы шынаагазым чыткен. Ону ам күш чок деп санаар.

Агаар

Бөгүн республикага бүргөп, аялар, соңуу районларга бис-кан хэр чалар. Барыш чүк угуланышкынын хаттыг дүргөни секундда 7—12 метр чедер.

Чедер: Агаарнын температура-зы дагыг черлерге 5—10 гра-дус соор, өскөлөргө 2 гра-дус чымыгдал 3 градус чедер соор.

Кызылга булуттаар, чагбас. Хаттыг дүргөни секундда 7—12 метр чедер. Агаарнын температуразым бир градус соонган 2 градус чедер чы-мыр.

Редакторун ораакчызы К. К. САТ

КИНО

ОКТЕБРЬ 24-ТЕ	
«НАПЫРАЛ»: «Өл-баалын дүшөр» 10.00, 11.30, «Амрал-дыг мен» 13.10, 15.00, 16.50, 18.40, «Шооча чөк экиж» 20.30 шак-та.	
«ПИОНЕР»: Кинофильм: «55. «Ромбизон Круау» ам-дыралы болган эдентиг ужураалары» 11.25, 13.15, 15.05, «Тывымыс ооразасын» 16.55, 18.45, 21.15 шактарда.	
«КАА-ХЕМ»: «Рики-Тики-Тави» 11.30, 13.00, 14.30, «Ха-малының херөөндө калдыг-даа караам чок» 16.00, 18.00, 20.00 шактарда.	
«ВОСТОК»: «Октаргайга ууун алы-чорук» 11.30, 13.00, 14.30, «Өске чагалар» 16.00, 18.00, 20.00 шактарда.	
ОКТЕБРЬ 25-ТЕ	
«НАПЫРАЛ»: «Эргем Ромбизонга» 10.00, 11.45, 13.20, 15.15, 17.00, 18.45, «Кара чалгы» 20.30 шактарда.	
«ПИОНЕР»: «Кургаг черде лууруга» 10.00, 11.35, 13.30, кинолуктор: «Ленинниң идеялары чурттал тивкен турар» 17.20, «Амралдыг мен» 13.10, 15.00, 20.50 шактарда.	
«КАА-ХЕМ»: «Тывымыс ооразасын» 15.00, 16.50, 18.40, «ВОСТОК»: «Москвада бажып чор мен» 15.00, «Эргимин, Шарина» 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.	

Редакциянын АДРЕЗИ:

ИНДЕКС 667000

Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлгөсүнүн Ном үндүрер чер, подграфья, болгаш ном садмының талазы-биле өргөзүлгөни типографиязы (Кызыл, Шетинкина-Кравченко кудумчузу, бажың № 1).